

Staatssecretaris akkoord 26-5-2025 1

Aan Staatssecretaris

nota

KIS rapport naar 'Ervaringen van Nederlanders met een dubbele nationaliteit' en concept Kabinetsreactie

Aanleiding

Op 16 mei wordt het rapport 'Tussen twee werelden: Een verkenning naar ervaringen van Nederlanders met een dubbele nationaliteit met het hebben van een dubbele nationaliteit, identiteit en sociale steun in verschillende leefgebieden' door KIS opgeleverd. Hiermee wordt de laatste openstaande actielijn van de kabinetsinzet op het dossier Ongewenste Tweede Nationaliteit afgerond. In deze nota vindt u een beknopt overzicht van de kabinetsinzet op dit dossier, de kernpunten van het KIS-rapport, advies over een openstaande toezegging en de vervolgstappen.

In de bijlage vindt u een concept-Kamerbrief met een kabinetsreactie en het procesvervolg op dit dossier.

Geadviseerd besluit

- 1) U wordt geadviseerd kennis te nemen van deze nota en het conceptrapport van KIS (zie bijlage 1).
- 2) Gaat u akkoord om de openstaande toezegging van voormalig MSZW (2024) over 'het verband tussen het hebben van een dubbele nationaliteit en de mate van vervreemding/verbondenheid met de samenleving' middels dit onderzoek af te doen.
- 3) Gaat u akkoord met de voorgestelde vervolgstappen?
- 4) Gaat u akkoord met de concept-Kamerbrief (zie bijlage 2)? Advies is om de brief voor het commissiedebat Integratie van 28 mei te versturen. Deze kabinetsreactie is interdepartementaal afgestemd.

Kernpunten

Kernpunt 1: overzicht dossier ongewenste tweede nationaliteit

- Naar aanleiding van de moties van het lid Belhaj (D66) c.s.¹ zet de Rijksoverheid in op het onderwerp ongewenste tweede nationaliteit. SZW is coördinerend departement op dit onderwerp.
- Het handelingsperspectief van de Rijksoverheid om Nederlanders te helpen afstand te doen van hun ongewenste tweede nationaliteit is zeer beperkt, gezien dit raakt aan nationaliteitswetgeving van andere soevereine staten.
- In 2024 heeft SZW een verkenning laten uitvoeren naar juridische dilemma's bij het hebben van meervoudige nationaliteiten. De kabinetsreactie op dit

¹ Kamerstuk 35 475, nr. 6 t/m 9 vergaderjaar 2021

TER BESLISSING

Directie

Datum
19-05-2025

Onze referentie
2025-

Ongesteld door
Persoonsgegevens

Uiterlijk bij

Bijlage(n)
5

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - KIS rapport naar 'Ervaringen van Nederlanders met een dubbele nationaliteit' en concept Kamerbrief

Pagina: 1

 Nummer: 1	Auteur: Nobel, J.N.J.	Onderwerp: Tekst plaatsen	Datum: 26-5-2025 11:49:20
--	-----------------------	---------------------------	---------------------------

Staatssecretaris akkoord 26-5-2025

rapport en een overzicht de stand van zaken op dit dossier heeft u in november 2024 aan de Kamer verstuurd.² Voor de volledigheid zijn deze Kamerbrief en bijbehorende beslisnota met het overzicht van alle actielijnen bijgevoegd.

Datum
19-05-2025

Onze referentie
2025-

- SZW heeft KIS verzocht onderzoek te doen naar ervaringen van burgers met een dubbele nationaliteit in Nederland, om bij te dragen aan inzicht, erkenning en bewustwording over dit thema. Dit onderzoek is een additioneel project binnen de subsidierelatie met KIS.

Kernpunt 2: bevindingen rapport

- Het rapport gaat in op de vraag hoe het hebben van een dubbele nationaliteit een rol speelt in zeven verschillende leefgebieden. De algemene ervaring van participanten met het hebben van een dubbele nationaliteit hangt positief samen met vrijwel alle verschillende leefgebieden.
- De meeste participanten geven aan dat zij hun dubbele nationaliteit over het algemeen als 'neutraal' ervaren en in Nederland geen problemen ervaren in het hebben van een dubbele nationaliteit.
- Voor mensen met een dubbele nationaliteit kan verbondenheid en loyaliteit richting zowel het land van herkomst als de bredere samenleving naast elkaar bestaan. Men kan zich identificeren met meerdere gemeenschappen en dus verbondenheid voelen met meerdere gemeenschappen of landen, wat kan resulteren in een 'duale' identiteit.
- Het hebben van een duale identiteit heeft positieve effecten op het welbevinden van personen en het identificeren met meerdere groepen zorgt ervoor dat personen toegang hebben tot meerdere sociale netwerken voor steun. Daarentegen kan het hebben van een duale identiteit hen ook kwetsbaar maken voor de ontkenning van hun (duale) identiteit en uitsluiting.
- In de interviews komt naar voren dat in de praktijk de ervaringen van een duale identiteit en een dubbele nationaliteit door elkaar heen lopen. Zo wordt bijvoorbeeld aangegeven dat personen met een migratieachtergrond soms niet als Nederlander worden gezien of geaccepteerd. Dit raakt feitelijk niet aan het hebben van dubbele nationaliteit maar wel aan een duale identiteit. Daarbij maakt het dus niet uit of een tweede staatsburgerschap wordt behouden of afgestaan, de uitsluiting kan blijven bestaan op basis van hoe de samenleving deze persoon beschouwt.
- In juridische zin kan een dubbele nationaliteit meer zekerheid bieden, zoals op het gebied van erfrecht of visumvrij reizen. De dubbele nationaliteit kan echter ook leiden tot juridische en administratieve problemen, vooral wanneer de rechten en plichten die voortkomen uit de verschillende nationaliteiten met elkaar in conflict zijn.
- In hoeverre de participanten zich identificeren met de identiteit van het land van herkomst en met de Nederlandse identiteit blijkt per participant te verschillen. Factoren die bijdragen aan dat de participanten zich meer of minder verbonden voelen met verschillende gemeenschappen zijn, onder andere, het al dan niet hebben van sociale contacten en gedeelde waarden en normen, maar ook de mate waarin zij het gevoel hebben 'buiten de norm te vallen' of te worden uitgesloten.
- Samenvattend laat dit onderzoek zien dat dubbele nationaliteit voor veel mensen in het dagelijks leven geen dominante rol speelt, maar dat het in specifieke situaties wél relevant kan zijn – soms als voordeel, soms als nadeel/complicerende factor. De behoefte aan ondersteuning is divers en

² Kamerstuk 35475 nr.18

contextgebonden, en vraagt om een laagdrempelige, toegankelijke en cultuur sensitieve aanpak, afgestemd op de ervaringen en percepties van betrokkenen zelf.

Datum
19-05-2025

Onze referentie
2025-

Kernpunt 3: toezegging voormalig MSZW uit 2024

In 2024 heeft voormalig MSZW in het schriftelijk overleg rond het Clingendael-onderzoek naar Turks diasporabeleid twee toezeggingen gedaan over onderzoek naar het verband tussen het hebben van een dubbele nationaliteit en de mate van vervreemding in de samenleving.

- 1) 26 maart 2024: Of het behoud van een dubbele nationaliteit verband houdt met het geval van vervreemding, zal ik meenemen in een vervolgonderzoek.
- 2) 6 november 2024: Dit betreft een toezegging naar aanleiding van de VVD-vraag hierover uit het eerdere schriftelijk overleg van 26 maart jl. Het ministerie van SZW verkent de mogelijkheden om hiervoor een kwantitatieve analyse uit te laten voeren binnen de Survey Integratie Minderheden (SIM). Naar verwachting kan de Kamer hier medio 2025 nader over geïnformeerd worden.

Voorstel aan u is deze toezegging af te doen middels de publicatie van dit KIS-onderzoek omdat dit onderzoek al antwoord geeft op de centrale vragen. Het rapport beschrijft namelijk op welke wijze het hebben van een dubbele nationaliteit door personen wordt ervaren. Het doen van een kwantitatief onderzoek zal naar verwachting geen aanvullende inzichten opleveren.

Kernpunt 4: Vervolgstappen

- Uit de eerdere onderzoeken (Diversion en Panteia) over het onderwerp ongewenste tweede nationaliteit bleek al dat het thema niet breed lijkt te spelen in de samenleving, maar wel impact heeft op individuen. Ook is gebleken dat de rol van SZW zich beperkt tot het agenderen van problemen die raken aan nationaliteitsrecht, maar binnen de eigen opgave geen nader handelingsperspectief heeft.
- Het onderzoek van KIS laat zien dat het kabinet zich ook (blijvend) moet richten op problemen die mensen ervaren als gevolg van het hebben van een duale identiteit, zoals gevoelens van uitsluiting en discriminatie. Deze kunnen (ook) voortkomen uit het hebben van een dubbele nationaliteit.
- De inzichten uit de onderzoeken over het hebben van een tweede nationaliteit worden meegenomen in het uitwerken van de Actieagenda Integratie en Open en Vrije Samenleving bijvoorbeeld binnen de actie 'spanningen, buitenlandse inmenging en beïnvloeding'. Binnen de OBI-aanpak werk het kabinet aan het ondersteunen van mensen die last ervaren als gevolg van buitenlandse inmenging.
- De enige concrete acties die raken aan de problemen die mensen met een dubbele nationaliteit ervaren, vallen onder de verantwoordelijkheid Buitenlandse Zaken. Ondanks dat in Europees verband momenteel onvoldoende animo lijkt te zijn voor het thema 'ongewenste tweede nationaliteit', blijft Nederland zich waar mogelijk en opportuun diplomatiek inzetten voor Nederlanders die een ongewenste tweede nationaliteit ervaren.
- Verder blijven we als overheid in contact staan met de samenleving verschillende perspectieven met betrekking tot verschillende maatschappelijke vraagstukken op te kunnen blijven halen en signalen te kunnen agenderen bij Rijkspartners.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Concept rapport KIS	Ter informatie (niet verzenden)	Inhoudelijk zullen geen wijzigingen meer plaatsvinden, alleen de vormgeving wordt nog aangepast
2	Concept Kamerbrief	Ter informatie (niet verzenden)	
3	Toezegging voormalig MSZW 2024	Ter informatie (niet verzenden)	In geel gemarkeerd op pagina 7 en 20.
4	Beslisnota Kamerbrief stand van zaken ongewenste tweede nationaliteit	Ter informatie (niet verzenden)	
5	Kamerbrief 18-11-2024 stand van zaken ongewenste tweede nationaliteit	Ter informatie (niet verzenden)	

Datum
19-05-2025

Onze referentie
2025-